

ABONAMENTUL:

Un an 70 Lei — 140 Cor.
 Șase luni 35 Lei — 70 Cor.
 Trei luni 15 Lei — 30 Cor.
 Prețul unui număr e de
 25 bani sau 50 St.
 Adresa: p. curier și ter.
 Arad, Strada 22.

ROMANUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi numărul 1 a.
 INSCRIȚIUNILE
 se primesc la administrație
 și se facoză după înalt.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.

Să ne grupăm cu toții în jurul partidului național.

— Către frații țărani. —

Suntem în ajunul alegerilor, de deputați și senatori pentru constituantă, și e de datoria noastră a tuturor, mai ales a țărânilor, să grijim, și să ne dăm bine seama, că ce facem, și pe cine îi trimitem în constituantă, ca acolo să ne reprezinte pe noi, și să lucreze pentru binele nostru, și pentru fericirea țării noastre, care acum e întregită pentru totdeauna.

Frați țărani! Știm cu toții, căci noi românii din fosta Ungarie avem Partidul Național, care în trecut sub regimul unguresc a luptat pentru desrobirea noastră de sub jugul străin, care o mie de ani l-a purtat poporul românesc pe umerile lui. Acest partid a dus în sfârșit opera cea mare, începută de strămoșii noștri, și în iarna anului trecut, la Alba-Iulia a săvârșit cel mai sfânt act din viața noastră: Unirea cu mama noastră România, pentru care mulți dintre ai noștri și-au dat viața.

Știm căci actualii conducători ai noștri din Consiliul Dirigent, sunt cei mai însemnați bărbați politici ai noștri, cari în trecut printre sulitele jandarmilor unguri, puindu-și viața în pericol au luptat pentru cauza națională, și pentru binele nostru.

Despre buna lor conducere, și despre interesul ce-l poartă poporului de jos, ne este dovadă facerea celor două proiecte: Reforma Agrară și Reforma Electorală, care le-au înțarît împreună cu Marele Sfat — Național, compus din reprezentanți de pretutindena ai poporului românesc din Ardeal, părțile Ungurene și Bănat. Și vedem căci din roadele reformei Electorale gustăm acum când ni se dă, drept de vot, fie căruia cetățean cinstit a României mari.

Iar din roadele reformei Agrare vom gusta cât mai curând, și peste puțin timp se va face împărțirea pământului. Să nu credem în minciunile, cari dușmanii noștri le împrăștie printre noi; că doar nu vom căpăta pământ, căci aceste sunt vorbe goale făcute cu intențiunea de a ne atâta în contra conducătorilor noștri ca în chipul acesta să ne ducă pe calea pieririi. Să avem puțină răbdare, căci împărțirea pământului se va face, dar să luăm în considerare că acesta e un lucru greu, și nu se poate face dintr'odată, mai ales în împrejurările de astăzi.

Frați țărani! Știm căci pe lângă bunii noștri conducători am avut și o mulțime de renegați, cari pentru sfârmăturile ce le linjiau după masa lui Tisa Pișta, și-au vândut neamul și lucrau în favoarea celor ce ne asupreau pe noi, și e sigur căci acestor uscături nu le convine bine, acum când nu mai au de unde roade, se nizuesc a ajunge și aici la cârmuire, că doar a fi și acolo vre-un os de ros. Alară de aceștia vor veni printre noi alți, cu programuri peste programuri, și promisiuni peste promisiuni, numai ca să ne rupă de lângă steagul Partidului Național: Dar să băgăm bine seama că cu cine avem de a face, să judecăm pe ori și care după faptele lui din trecut.

Să nu ne uităm la câte „verzi și uscate” ne promit: căci doară acum avem vot universal, și nu ne mai silesc jandarmii să merjem să votăm acolo unde nu vrem. Să votăm numai cu candidații Partidului Național, cari

să fim siguri, căci sunt aleși dintre cei mai de seamă bărbați ai neamului. Căci numai așa vom pune bază puternică la alcătuirea Statului nostru care are lipsă de fapte și oameni cu dragoste de Țară.

Dimitrie Moșiu Muraveanul
 țăran în Șeitin, jud. Cenad.

Cătră Frații Preoți!

— În fața alegerilor politice. —

Stăm în fața alegerilor pentru Marea Constituantă, chemată a pune temelile viitorului fericit al Patriei noastre lărgite.

Ea membri delă început ai partidului nostru național, preoții au fost ascultați aproape d'antregul, de conducătorii acestui partid, când ni-am exprimat dorința de a fi reprezentați în Constituantă.

Dacă n'am fost ascultați integral, de asta dată, aceasta nu se poate servi ca motiv de supărare, dar și mai puțin de a ne preface în disidenți.

Până atunci însă, îndemnați de sentimentul de disciplină care ne obligă, și mai ales spre a nu se da anză la sciziuni, cari ar strica mult înseși cauzei obștești — atragem atențiunea Fraților Preoți la datorința, de disciplină și de solidaritate, ce o avem față cu însuși Partidul Național Român, care, mai ales după reorganizarea prin care a trecut, sintetizează Neamul Românesc de dincoaci de Carpați.

Suntem adecă datori toți de a vota și de a lucra pentru reușita candidaților acestui Partid.

Petru Marșieu,
 secretar.

Dr. Gh. Ciuhandu
 protoiereu, preș. secț. Arad.
 «Asoc. Cler. ort. rom.»

D. Maniu la București.

București 25. — D. Iuliu Maniu a sosit azi în capitală venind dela Sinaia, unde a avut o audiență la Rege.

Imediat după sosire, dsa a avut o întrevvedere cu d. I. Brătianu, care a declarat că nu poate discuta asupra situației câtă vreme există un guvern chemat de Rege și până ce criza nu va fi din nou declarată.

D. Maniu va avea întrevvederi încă cu dnii Tache Ionescu, gen. Averescu și Al. Marghiloman.

D. Maniu, a venit la București ca să încerce împăcarea între partide și realizarea unui guvern de concentrare.

Manevre germane.

Citim în *Le Temps*: din raporturi militare germane rezultă că Berlinul se ocupă în prezent cu tentative de atâțare, de turburări bolșevice în țările aliate. Dosare citite și copiate arată că vr'o 200 de Ofițeri germani au trecut, grație unor pașapoarte false în teritoriul francez în scopul suszis. Aceleas documente arată că campania este pusă la cale de către guvernul socialist german. „Ea va fi ușor de dus în Italia, spun Macheavelii de peste Rin, mai greu în Franța și și mai greu în Anglia”.

Consiliu de miniștri.

În ședința de Vineri seară consiliul de miniștri a fost pus în curent cu oferta de împrumut a unui consorțiu financiar belgian și cu stadiul în care se află tratativele.

S'a discutat apoi chestiunea aprovizionării cu cărbuni din Ardeal a C. F. din regat, precum și organizarea unitară a transporturilor în țara întreagă. D. Boilă, șeful resortului de comunicații din consiliul dirigent, a asistat la consiliu pentru chestiunea aceasta, asupra căreia discuțiile vor continua.

La începutul consiliului dnii general Nicoleanu, prefectul poliției și gen. Mărgineanu, comandantul garnizoanei București, au fost chemați pentru informații în legătură cu campania electorală în genere și cu congresul Ligei Poporului în special.

Sâmbătă s'a ținut un nou consiliu la care a asistat și d. I. Maniu care sosise la București în cursul zilei.

Candidaturile în județul Târnavei-mici.

Joi, în 23 c. s'au depus candidaturile pentru cameră în județul Târnavei mici.

În întreg județul s'au depus numai candidaturile candidaților oficial ai partidului național român.

Lista de candidare a candidatului circumscripției Sânmartin, a dlui R. Boila au iscălit-o alegători din toate părțile populației. Afară de mulți români au iscălit lista de alegători unguri, sași, ovrei și socialdemocrați ca o dovadă că întreagă populația circumscripției, fără deosebire de naționalitate și confesiune, dorește a-l avea pe d. Boila reprezentant în cameră.

În circumscripția Ibașfalăului s'a pus candidatura dlui Ilare Holom avocat, iar în a Hosusăului, candidatura dlui Ioan Bianu, avocat.

În circumscripția Bazna, unde sunt în majoritate alegătorii sași, s'a depus candidatura dlui Mihailu Ambrozi.

De ce participă progresiștii la alegeri.

„Steagul” publică următoarele:

„Aci, însă, problema politică e și mai gravă. Ce urmează parlamentului parodie în care liberalii ar fi avut unanimități? Punem pe liberali în situațiunea de a apărea ca singurul partid de ordine și toată lumea politică se asociază pentru a împinge la anarhie, într'o epocă în care anarhia e în aer și se manifestă ca o molimă în toate manifestările vieții publice și chiar a celei private?

„Un partid de ordin, nu merge la revoluție și la anarhie. Ne prezentăm la alegeri nu pentru a da ajutor liberalilor ci pentru a ne face datoria, și o facem nu sperând în ajutorul liberalilor, ci scrâșnind în contra celor care ne-au lăsat singuri în lupta în care și ei trebuiau să sângereze alături de noi. Dacă triumfă liberalii, de vină vor fi aceia cari n'au înțeles că țaria unui partid n'o face nici odată sprijinul din afară și că aliații respectă și ajută pe cei tari nu pe cei simpatici”.

Să ne desmetecim odată!

Am cetit în ziare apelul unei reuniuni județene a învățătorilor către autori, editori, librari și Academia română pentru dăruire de cărți pe seama bibliotecii reuniunii. Am cetit multe apeluri de așa natură; în mine produc un simț ironic ori compătimitor, ba, fiind lansat de învățători, și umilitor. Membrii unei astfel de reuniuni învățătoresci, în mare parte, n'au lipsă, respective nu simțesc lipsă spirituală de bibliotecă. Iniințarea bibliotecii pe astfel de căi, la ei, nu e exigență spirituală, ci intenție de a-și acoperi o datorință morală obligatoare. Județul, cu reuniunea din chestie, a avut mulți învățători români confesionali, au fost mulți români aplicați la școli comunale și de stat, toți acei formează acum reuniunea. Vor fi peste una sută, ori și peste două sute.

În apel cer opuri literare române, se presupune deci, că opuri de specialitate au. Acum, să zicem, că una sută membri procură fiecare un op, ori fiind opul scump îl procură doi, totuș ușor pot ajunge deodată la 60-70 opuri literare, pentru început e destul. Atâtea și între împrejurările de azi pot procura, dacă în adevăr crearea bibliotecii e exigență spirituală, la din contră pot aduna, prin donare sute de opuri, nu le va ceti nime. Părerea mea: „Autori, editori, librari — excepție Academie — nu dați nimic!” „Omul sănătos și brav nu se lasă să moară de foame, o reuniune, dacă are lipsă de nutriment spiritual, e în stare să și-l procure!”

Avem zeci de licee noi, acele au lipsă de bibliotecă pentru tinerime, acolo, da, se merită și trebuie dat!

Drăgănești — Bihor.

Vasile Strauț
învățător.

Adevărul asupra întrunirii din Oradea-Mare.

O întâmpinare. În Nr. 143 al mult pretutitului ziar „Românul” a apărut un raport despre o ședința a intelectualilor români din Oradea-mare, sub titlul „politica în Oradea-mare”. În calitate de notar al acelei conferințe trebuie să constat, că pasagiile următoare: „În urma discuțiilor urmate majoritatea a votat contra candidaturii dlui dr. Aurel Lazar, în locul căruia a propus candidarea dlui dr. Iustin Ardelean”, — nu corespund adevărului, și corespondentul cearcă numai să pervertească faptele ca atare.

Conferința s'a convocat de domnul director, dr. Vasile Chirvai, pentru accia, ca să se manifesteze nemulțumirea față de candidările oficioasă octroiote de comitetul central din Sibiu. Este știut, că comitetul central din Sibiu a candidat pentru Oradea-mare fără știrea și consințământul fruntașilor de aici, pe dñii dr. Iustin Ardelean și dr. Grigoriu Egry, deci ce scopuri meschine poate să urmărească corespondentul din chestiune, când afirmă, că majoritatea membrilor dela conferință au votat contra candidaturii dlui dr. Aurel Lazăr, în locul căruia a propus candidarea dlui dr. Iustin Ardelean.

Conferința a difcultat candidările oficioase din Oradea-mare, prin urmare și cea a lui dr. Ardelean, deci cum vine conferința să propună candidarea lui dr. Ardelean față de dr. Lazar, căruia nici prin minte nu i-a trecut să candideze în Oradea-mare, fiind candidatul oficios al partidului la Tinea.

Corespondentul are drept când afirmă, că discuțiunile din ședința din chestiune au deraiat, dar numai puțin greșit și dânsul, când afirmă contrarul celor întâmplare.

Oradea-mare, 25 Octomvrie 1919.

Ioachim Marta,
fostul notar al conferinței din
Oradea-mare.

INFORMAȚII

— *Ziarele franceze publică o desmințire din București privitoare la semnarea unei convențiuni militare cu Italia împotriva Jugoslaviei.*

— D. Victor Antonescu, ministru nostru la Paris, a comunicat guvernului că a realizat un împrumut de aprovizionare de 100 mii dolari.

S'a cerut ministrului nostru la Paris lămuriri asupra condițiilor în cari a fost realizat acest împrumut.

— Se anunță din New-York ziarului *Daily Mail* că s'a format acolo o societate cu un capital de 100 milioane de dolari destinați pentru deschiderea de credite statelor europene. Companiile americane interesate speră să trateze afaceri în Europa oferind credite lungi.

— Ziarul *Messenger* anunță că Crespi, invocând motive de sănătate și-a dat demisia ca delegat la conferința păcii. Demisia i-a fost primită.

— Monitorul oficial francez publică decretul de demobilizare a armatei, de ridicarea stărei de asediu și de încetarea cenzurei.

— După știri din Constantinopol, populația orașelor Brussa și Adrianopole a aderat la mișcarea naționaliștilor.

— Greva lucrătorilor din dockurile americane continuă și s'a întins în lungul coastei Atlanticului. În porturi mărfurile putrezesc pe cheiuri și pe vase.

— Festivitățile sfințirii școlii de stat pentru fete din Turda se amână. Ziua festivităților se comunică mai târziu.

— Zilele aceste vor sosi din Siberia, românii fost prizonieri ruși din armata austro-ungară.

— „Viitorul” anunță că relațiile României cu Germania vor fi reluate în curând. Acțiunea aceasta se va face în acord cu Antanta.

— Un delegat al comandamentului interaliat din Seghedin a fost la București intervenind la guvernul român cu scopul de a se procura alimente și cărbuni pentru populația Seghedinului, din România.

— Primum următoarele dela d. dr. Aurel Lazăr:

Articolul „Politica în Oradea mare” în ce privește persoana mea conține știrea neadevărată și tendențioasă. Chiar la întrunire contrarul s'a întâmplat. Rog publicați această telegramă de desmințire. *Dr. Aurel Lazar.*

— Vizita Regelui în Bucovina a fost fixată pe ziua de 16 Octomvrie.

— D. ministru Ciugureanu a plecat Sâmbătă la Paris. În lipsa dsale conduce afacerile Basarabiei d. Inuleț.

— În chestiunea împrumutului de 200 milioane ce urmează să-l contracteze guvernul nostru în Belgia, până acum nu s'a luat o hotărâre definitivă.

Consortiul belgian, care ne-a oferit acest credit, îl condiționează de posibilitatea unui export de cereale în Belgia și de cumpărarea de mărfuri pentru nevoile țării noastre.

— Toate redacțiile jurnalelor și revistelor sunt rugate să binevoiască a trimite câte un exemplar gratuit pentru Căminul Studentesc din Cluj. — Jurnalele sunt rugate să reproducă acest apel.

— Societatea de lectură a studenților institutului teologic gr. or. rom. din Arad s'a constituit în ziua de 15/28 Oct. a. c. în următorul mod: Președinte: Vasile Givu c. III, secretar: Ștefan Bogdan c. II, notar: Simion Șiclovan c. II, cassier: Traian Petrovișcu c. II, controlor: Toma Ungureanu c. III, bibliotecar I.: Ioan Popoviciu c. III, bibliotecar II.: Corneliu Cosma c. I. Membrii în comisia literară: Flore Codreanu c. I, Constantin Popoviciu c. II, Ioan Bogdan c. III. Membri în comisia muzicală: Filip Popoviciu c. I, Ștefan Bogdan c. II, Ștefan P. Rusu c. III.

— *Abonații cari își schimbă domiciliul sunt rugați, ca deodată cu noua adresă să ni-o comunice și pe cea veche, căci în caz contrar expedierea suferă întârziere.*

— Poșta Redacției. Librăria Diecezană, Lugoj. Azi 28 Oct. am primit c. dv. din 29 Sept. Cartea nu s'a primit încă.

Soldatul Cristea Ilie din Reg. 3 Roșiori să treacă pe la redacție.

Colecta pentru Biserica Mărășești.

D. Alexandru Oltean	cor. . .	200-
Suma din urmă	cor. . .	19312'18
Total:	cor. . .	19512'18

Cărți și reviste.

— *Ideea Europeană* Nr. 18 conține: Un precursor al Ligei Națiunilor, de Bucara Dumbrăvi; În ciuda submarinelor, informațiuni din țară și străinătate etc. Prețul 50 bani. București, Pasagiul români Nr. 22.

— *Luceafărul* revistă pentru literatură și știință apare de două ori pe lună Cuprinsul Nr. 19: Vasile Pârvan, Parentalia, Artur, Țiganca. Const. Asiminea, Mugurii. Ch. Mihăescu, Cel din urmă cărd. Marcel Romanescu. Toamnă pe fier. Cronică, inf etc.

— *Tribuna Juridică* Anul I, No 30-31. Prețul 1-50 lei. București, Calea Călărașilor 77.

— *Curierul Judiciar* Nr. 16-17, conține: Problema judecătorească și necesitatea înfrățirii magistraturii cu baroul. Jurisprudențe etc. Prețul 4 lei. Buc. Calea Prahovei.

— *Cuvântul liber* No 9 conține: M. Sanielevici: Pacra dela Versailles și politica socială; I. C. Atanasiiu: Greva electorală; H. Sanielevici: Blestemul; Flaviu: La ordinea zilei; G. Mihailu Maximiu: În mâinile dușmanului; O scrisoare a dlui G. Diamandy. Cronică, informații etc. prețul; 1 leu. București str. Sărăndar 22.

— *Monitorul Sindicatului* întreprinzătorilor de lucrări publice și particulare Nr. 10. Buc. Strada Marconi 3.

Teatru, Muzică, Cinematografie.

Serata muzicală a D-soarei Magda Weill se va ținea la 4 Noemvrie în sala Ateneului. Bilete se află la Librăria Bloch. Bo 624

Teatrul APOLLO | Teatrul URANIA

În 27, 28, 29 Octomvrie Luni, Marți, Miercuri.
Film *Ambrosio*. Seria de am.

După romanul celebru al lui Xaver de Montepin. În 4 părți. Partea I.

Strigoaie roșie I. (Misterele Parisului)

Dramă criminală în 4 acte.

În rolul principal: Helena Makowska, Alberto Capozzi și Cigetta Morano. Te 611

Moartea ziaristului Emil Nicolau.

Unul din cei mai cunoscuți și mai iubiți ziaristi, moare la vârsta când putea să fie încă de mult folos.

Plecat în străinătate, cu două luni în urmă, Emil Nicolau s'a îmbolnăvit pe drum. Simțindu-se tot mai rău, a ținut să se înapoieze în țară, a îndurat toate chinurile unei călătorii penibile, și după două zile dela sosirea în București s'a stins Vineri noaptea.

În publicistica română, Emil Nicolau era o fizionomie foarte populară. Rareori un temperament de artist a fost dublat de un suflet atât de bun ca al lui. Nimeni nu l-a întrecut în delicateța cu care păstra cele mai strânse legături de camaraderie în toate mediurile unde se manifesta, primit pretutindeni cu dragoste și încredere, stimat de toți pentru corectitudinea sa profesională, îmbrățișat în toate cercurile pentru simpatia nemărginită pe care o inspira. Emil Nicolau era un prieten al tuturor, prețuit și răsfățat.

Născut în Galați, după ce a intrat de tânăr în presa locală, a părăsit-o pentru câțiva timp ca să facă teatru, și cum era frumos, inteligent, și pe deasupra om de teatru născut, a obținut multe succese. După opt ani renunță la scenă, ca s'o slujească sub altă formă scriind teatru. Unele piese au făcut serie; Teatrul Național l-a premiat de două ori.

Obsedat de diferite probleme sociale și sufletești, Emil Nicolau pune în dramatizarea lor un vădit instinct teatral, din care au eșit multe lucruri bune. Printre cele mai bune lucrări, printre cele mai cunoscute piese cităm „Copiii nimănui”, „Urmările”, reprezentate de trupa Davila, „Femea”, „La Marna”, „Metriță”, „Fiul ei” (în colaborare cu Al. Simionescu), „Lacrimi luminoase” (în colaborare cu Gr. Ventura), „A cui e vina” (în colaborare cu M. Mora) reprezentate la Teatrul Național.

Ca ziarist a scris la cele mai importante organe de publicitate. Anii cei mai mulți i-a consacrat „Conservatorului”, „Acțiunii”, „Universului”, ținând și rubrica „Cronicele teatrale cu destulă competență.”

Moartea lui Emil Nicolau este o pierdere adânc simțită pentru ziaristica noastră, iar în rândurile camarazilor și ale nenumăraților săi prieteni lasă golul firesc să se producă atunci când dispăre un om despre care, când e vorba să i se rezume viața, se poate spune că a fost un suflet în adevăr ales.

(„Universul”).

Constituirea societății de lectură a liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie.

Elevii superiori ai liceului de stat „Aurel Vlaicu” cu datul de 16 Oct. st. n. au constituit societatea de lectură cu numele „Mihail Eminescu” sub prezidiul dlui conducător Aron Damian.

Sedința constitutivă a onorat-o și d. director al liceului Ioan Cherii prin prezența sa. S'a ales de președinte: C. Roman, secretar: E. Fugăță, bibliotecar Gh. Voșan, controlor N. Jelieriu din clasa VIII liceală. Notar O. Spudera, vice-bibliotecar O. Dalea și cassar C. Moldovan din cl. VII. I., iar în comisia literară: E. Cențiu, Gh. Danciu, N. Maniu cl. VIII. liceală, Zeno Drăia, Stan Adam și C. Safta cl. VII. liceală. Sedința s'a încheiat prin citirea statutelor și vorbirea dlui conducător.

Învățători într'o bandă de asasini.

Iasi 25. — După multe eforturi, jandarmii au reușit să aresteze în comuna Leusani (Basarabia), o fioroasă bandă de asasini, compusă din doi învățători, trei mecanici și un țaran, dovediți că au asasinat pe administratorul financiar Vasile Mihăilescu, pe directorul fabricii „Lucașfăraș” Herman Schulz, pe proprietarul Ștefan Stratulat și rănind pe alți mulți.

Mobilul crimelor a fost jaful. Ancheta a stabilit că învățătorii, după

săvârșirea crimelor, au continuat să facă cursuri școlare. Ei asistau la înmormântarea victimelor, iar unul dintre învățătorii asasini, anume Ioan Ilias din Popouți a ținut la înmormântarea victimei, administratorul Mihăilescu, un discurs funebru.

Programul Ligei Poporului.

După dnii Marghiloman, T. Ionescu și I. I. C. Brătianu, își publică programul Liga poporului care între altele scrie:

Noi formăm adevărata democrație. În Liga Poporului am creat un organ care se numește Consiliul general format din reprezentanți din toate județele. Aceștia se întrunesc la București și dau directive. Acest consiliu e parlamentul Ligei Poporului.

Comitetul central care e la București e ca un fel de guveru.

Arată apoi organizația județeană și unele modificări din statute.

Congresul aprobă cu urale toate punctele din statute.

Al doilea punct este cercetarea programului Ligei. Avem de dus o luptă politică, care nu se duce fără program. Deși am luat hotărârea să nu participăm la alegeri, totuși am convingerea că vom participa la alegeri. În ceasul al 11-lea se poate ca toate partidele să participe la alegeri.

Primul punct din program este revizuirea întregii Constituții pentru așezarea organizației politice a României noi pe temeliile democratice.

Spre a împiedica abuzurile de putere va trebui instituit controlul gestiunii ministeriale în parte la fiecare schimbare de ministru și a guvernului la fiecare schimbare de guvern.

Reforma agrară trebuie să se înlătuască neîntârziat împroprietărea țăranilor pe baza Constituției modificate în 1917 lărgind-o la nevoie pentru ca toate familiile rurale să aibă cel puțin 5 hectare. Înscirarea în Constituție a principiului dreptului permanent pe expropriere de către stat în viitor a tot ce ar trece, fie prin moștenire cumpărări sau altă cale peste 500 hectare în stăpânirea aceluiaș proprietar precum și a oricărei parcele de pământ sub 2 ha. Sprijinirea dezvoltării întreprinderilor sătești. Înființarea de obștii ca aziluri pentru invalizii de război.

Descentralizarea administrativă pe baza autonomiei comunale, județene și provinciale fără a se aduce prejudicii unității naționale.

Dările de către stat să se așeze pe principiul impozitului proporțional și progresiv pe venit. Taxa progresivă după valoare pentru moșteniri.

Să se controleze câștigurile ce s'au realizat de particulari și diferite instituții financiare dela începutul războiului mondial. Câștigurile nefirești trebuiesc confiscate.

Se va da drept statului ca să controleze averile particulare.

E nevoie de crearea unui minister al muncii care să cuprindă organele necesare pentru a studia și formula, deslegarea tuturor chestiunilor privitoare la nevoile clasei muncitorilor în acord cu principiile înaintate din țările industriale.

Incurajarea de către stat a întreprinderilor naționale prin alte mijloace decât acelea de până azi.

E nevoie de înființarea unui minister al sănătății publice care să îngrijească de înființarea de băi la sate, sanatorii, azile și stațiuni de izolare.

Învățământul primar să pătrundă la țară spre a nu mai avea analfabeți. Universitățile să fie înzestrate cu toate cele necesare pentru răspândirea culturii.

Libertatea și egalitatea tuturor cultelor și autonomia bisericii.

Trebuie să cerem stabilirea răspunderilor pentru călcările de legi și sacrificiile inutile din timpul războiului și aplicarea de sancțiuni. Revizuirea înaintărilor în armată făcută în timpul războiului.

TELEGRAME.

Antanta cere semnarea tratatului cu Austria.

București. — *Ministrii Antantei au remis guvernului o notă, cerând semnarea tratatului cu Austria. Nota spune, că rectificări mici de frontieră de ordin strategic ori economic vor fi luate în considerație. Se adaugă ca principiul controlului minorităților nu poate fi modificat.*

»Viitorul» confirmă expedierea notei spunând că consiliul suprem își menține punctul său de vedere.

In unele cercuri se confirmă că aceasta notă va provoca o nouă criză și va duce la formarea unui guvern de colaborare.

Evacuarea Ungariei de români.

Lyon 28. *Se comunică din Budapesta ziarelor franceze: conform deciziei înaltului comandament român, trupele române evacuează teritoriul ungar situat la vest de Dunăre și le dau în primire armatei ungare. Până la ordine noi, trupele române vor continua să ocupe linia Valiviz-völgye la Vest de Taticske,*

Retragerea trupelor de ocupație s'a efectuat în calm complet și în acord cu autoritățile ungare.

Situația la Fiume.

Viena 28. — *După știri din Leibach situația alimentară la Fiume a devenit foarte critică. În tot orașul lucrul e suspendat, numărul oamenilor fără lucru ar fi de 10 000 deasemenea cărbunii lipsesc complet. Ziarul „Chicago Tribune” crede a ști că D'Annunzio, este grav bolnav și ar fi obligat să meargă să consulte medici la Roma. E posibil ca lucrul acesta să fie o manevră destinată să salveze aparențele și că în realitate leadărul naționalist se pregătește să părăsească Fiume.*

Mislunea lui Sir Clerk la București.

Lyon. — O telegramă din Viena anunță că Sir Clerk vine la Budapesta ca să informeze guvernul unguresc despre hotărârile Conferinței de pace.

Sir Clerk are toate împuternicirile și se crede, că chestia ungurească va fi curând definitiv rezolvată.

Responsabilitățile războiului.

Berlin 28. — Curtea superioară germană de justiție și-a început lucrările. Sedințele sunt publice. Primele persoane convocate au fost Bernstorff, Bethmann-Hollweg și generalul Ludendorff. Ziarul *Vorwaerts* cere cu acest prilej sancțiuni împotriva vinovaților.

Lenin grav rănit.

Lyon. — Ziarele germane află din Moscova că Lenin a fost grav rănit în pânțele de schije de bombă, cu prilejul ultimului atentat împotriva bolșevicilor.

Observațiile delegației bulgare la condițiile tratatului de pace.

Lyon. — Delegația bulgară a remis Vineri observațiile la condițiile de pace. Delegația protestează contra luării Traciei și a văiei Strumița, dela Bulgaria.

Aprovizionarea Rusiei.

Berlin 28. Ziarele germane anunță că Antanta ar fi adresat guvernului german o notă prin care îl invită să se abțină de a aproviziona Rusia sovietelor.

Intre Germani și Letoni.

Lipsca 28. Se anunță din Copenhaga că colonelul Bermont a trimis o radio telegramă generalului șef al armatei letone. Colonelul Bermont declară că spre a evita o vărsare de sânge, propune un armistițiu. Negocieri ar fi imediat începute la Mitau între delegații celor două armate. Colonelul Bermont insistă în favoarea unirii celor două armate într'o sforțare comună împotriva bolșevicilor.

AVIZ.

Cantinele din cetatea Arad, cari se numesc „La baie” și „Grenadir” se dau în arândă pe un an, începând cu 1 Ianuarie 1919.

Cei interesați vor avea să-și înainteze în scris Comandamentului cazarmei (cetate) până în 1 Noemvrie a. c.

Condițiunile mai apropiate se pot vedea în orele oficioase la biroul de geniu — „Timișoara”, filiala Arad-cetate, edificiul „garda principală”.

Comandamentul cazarmei
(cetate)

Bi 590-10

Lt. Colonel Vlad.

C. F. R. DIRECȚIA REGIONALĂ ARAD.

No 25084/919. III.

Concurs.

Direcțiunea Regională a Căilor Ferate Române din Arad deschide concurs public pentru închirierea restaurantului din gara Alba-Iulia. Închirierea va începe dela 16 Noemvrie 1919 și va dura până la 15 Noemvrie 1924 adecă cinci ani.

Condițiunile de concurs se pot vedea în fie care zi dela orele 8 până la 14, la secția secretariatului a Direcțiunei Regionale a C. F. R. Arad, la cereri în scris se poate primi și prin poștă.

Ziua ultimă de primirea concurselor se stabilește ziua de 7 Noemvrie a. c.

Reflectanții sunt obligați ca înainte de preda ea concursului să depue la Cassa Direcției 500 (Cinci sute) Coroane cauție indicând numărul acestui concurs.

Cauția se poate depune și în hârtie de stat. Arad, la 24 Octomvrie 1919.

Director Regional:
Ispravnic.

Di 619-3

ANUNȚ.

Se estradă spre tăiat o pădure de fag și stejar de prima calitate, garnisită cu cale ferată de industrie, cu întindere de 326 jughere, la cale de 5 chm. dela stația căii ferate.

Din această pădure 77 jughere se poate produce lemne de construcție.

Lămuriri mai detaliate se primesc la avocatul Dr. Cornel Iancu din Arad, unde sunt a se preda și ofertele. Co 625

Companist sau Companistă

Pentru preluarea unei mari întreprinderi comerciale a Statului și pentru întregirea capitalului, caut un companist român sau companistă, cu capital mai mare.

Sunt comerciant român necăsătorit — solid și cu trecut nepătat — și firma mea de peste 10 ani e bine introdusă la familiile noastre fruntașe.

Au preferință cu deosebire părinții cu fată de măritat; modestă, cruțătoare, econoamă bună și cu creștere bună.

Oferte serioase să se adreseze la redacția foii sub „Sinceritate și încredere”. De 622

ANUNȚ.

La societatea noastră se caută

un măestru brutar

cu certificate de practică, care va fi bine plătit sau i-se va da procente din câștig.

Soc. cooperativă „Solidaritatea”
Turnu Severin.

So 621

Se angajează

imediat de către institutul nostru

- 1) Un bun achizitor-incassator
- 2) Un cassier, și
- 3) mai mulți funcționari agili.

Preferiți sunt cari au fost la bănci, ori la vre-o casă de comerț. Pot concura și D-șoare.

Ofertele în cari se vor arăta pretențiile, garanța și referințele se vor adresa:

Direcțiunea TIPOGRAFIEI CONCORDIA
SOC. PE ACȚII ARAD.

Se caută

la secretariatul din comuna Chereluș (județul Arad), un

scriitor sau vice-notar

destoinic, pe lângă condițiuni favorabile.
(Se 623)

Tuburi și hârtii

pentru țigarete originale, Club, Samum, Savoy etc. se află de vânzare angro și în detalii la Bo 618

papetăria H. BLOCH Arad

Bdul Regina Maria (Andrássy) vis-à-vis de Cafe-restaurantul „Central” (colțul str. Salacz).

De vânzare

cu preț avantajos, o casă-partere, mare și situată în colț de stradă, lângă piața principală. Informațiuni se pot primi în strada Mikes Kelemen Nr. 43. Ko 617

Rechizite economice

Mașini de arat, pluguri, mașini de sămănat, grapă, cară, etc. se vând pe prețuri convenabile la moșia

Alexandru Seidner, Tövisegyháza

Stațiunea ferată la Zimándujfalu. Se 611

ALEXANDRU WARTENBERG

cojocar ARAD, STR. FRANCISC DEAK No 2

(Vis-à-vis de Librăria „Concordia”).

Primește ori ce lucrare atin-gătoare branșei sale, vâpsește blăni etc. Wa 610

Cetitiți și răspâdiți ziarul

„ROMÂNUL”

LIBRĂRIA „CONCORDIA”

ARAD, STR. FRANCISC DEAK NR. 39.

Au sosit următoarele cărți spre vânzare:

N. Iorga. Istoria Românilor, pentru clasă IV și a VIII-a secundară. Ediția a III-a aprobată de Ministeriu (Istoria românilor pentru popor) Lei 17-50.

Mihail Sadoveanu. File sângerate. Povestiri și impresii de pe front. Lei 4.75.

N. Iorga. Drumuri și orașe din România. Ediția a II-a. Lei 5-—.

N. Iorga. Sate și mănăstiri din România. Ediția a II-a. Lei 5-—.

Ion Creangă. Amintiri, Amintiri din copilărie, Moș Ion Roată. Lei 3-25.

I. C. Vissarion. Florica și alte nuvele. Operă premiată de academia Română. Lei 6-50.

M. Dostoewski. Netoska. Romanul unei fete sărmâne. Lei 3-25.

Guy de Maupassant Ivetta. Lei 2-—.

Maxim Gorki. În Stepă. Lei 2-—.

Honoré de Balzac. Liturghia Ateului. L. 2.

H. G. Wells. Razboiul Alerian. 2 vol. L. 4.

Matilde Serao. Mama vitreagă. Lei 2-—.

Cassian R. Munteanu. Bătălia dela Mărășești. Zilele de glorie ale Armatei I-a română (24 Iulie — 10 August 1917). Cu câte 2 hărți și anexe. Lei 2-50.

Cassian R. Munteanu. Martirul cătanelor. Insemnările din război alei unui soldat român din armata austro-ungară. („Atacul” ediția II-a) Lei 2-50.

Cassian R. Munteanu. Prin Basarabia românească. Insemnări de călătorie Lei 1-50.

Cassian R. Munteanu. Pribeag. Poezii. L. 2.

N. Balaban. Profesor, Călăuză în aritmetică și algebră elementară. Lei 3-50.

IN ATENȚIUNEA COMERCIANȚILOR DE VINURI ȘI PROPRIETARILOR DE VIU

Magazin permanent de butoaie pentru vin, de toate măsurile.

IOSIF UNGĂR, COMERCIANT DE BUTOAIE. :: Str. VARJASSY L. No 39. U 554-20

In curând se va înființa în orașul Arad o sucursală a PRIMEI AGENȚII ROMÂNE DE PUBLICITATE ::

G. ILIESCU

din BUCUREȘTI str. Sf. IONICA No 6.

Agenția înființată în Arad umple un gol bine simțit, fiindcă comercianții și instituțiile locale nu au putut până acum a-și valorifica mărfurile și trebuințele lor prin reclamele cuvenite atât în ziarele din Ardeal Bucovina și Regat. :: Sucursale se vor înființa la Brașov, Cluj și Oradea Mare.